

Justitsministeren (Helga Pedersen): Jeg har herved den ære for det høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændringer i lov om rettens pleje af 11. april 1916.

Ved forslaget udvides det faste antal af dommere i Højesteret med 2 til 14 foruden præsidenten, og samtidig nedsættes mindsteantallet af dommere, der skal medvirke i hver sags afgørelse til 5, således at der skabes mulighed for, at Højesteret kan arbejde i 2 afdelinger.

Endvidere søges ved forslaget gennemført en vis forhøjelse af grænsen mellem borgerlige landsretssager og underretssager, og herudover indeholder forslaget nogle formelle ændringer af retsplejeloven.

Baggrunden for ændringerne vedrørende Højesteret er den stærke stigning i antallet af borgerlige retssager, der ved alle instanser har vist sig i årene efter krigen. Stigningen i sagsantallet har for underretternes vedkommende medført et betydelig forøget arbejde ved mange embeder, og justitsministeriet har i noget videre omfang end tidligere måttet meddele faste konstitutioner til fuldmægtige ved de større embeder til behandling af egentlige retssager. Dette gælder ikke blot de store embeder i Nordre og Søndre Birk og på Frederiksberg, men også ved en lang række embeder i provinsen.

Spørgsmålet om deling af nogle af de største underretsdommerembeder bliver vi formentlig nødt til at se i øjnene indenfor en nærmere fremtid. For landsretternes vedkommende har det øgede sagsantal medført, at rigsdagen allerede i 1949 og påny i 1952 har vedtaget ændringer til retsplejeloven, hvorved der er tilvejebragt hjemmel for oprettelse af ialt 2 nye faste afdelinger i hver af landsretterne. Hermed være ikke sagt, at de faste afdelinger i landsretterne herefter har kunnet magte arbejdsbyrden. Tværtimod er det stadig nødvendigt at opretholde et antal konstitutioner i landsretterne.

Stigningen i antallet af anlagte borgerlige retssager har, som man måtte vente, medført, at et større antal sager indankes for Højesteret. Denne stigning gjorde sig for alvor gældende ved Højesteret fra omkring

1948, idet antallet af indbragte sager, som i 1947 var 277, steg til 354 i 1948 og til 390 i 1949. Hertil kom, at udrensningen efter besættelsen havde medført, at et betydeligt antal ekstraordinære straffesager blev indbragt for Højesteret. Resultatet blev, at der i årene 1948—50 ophobede sig et meget stort antal sager, og det medførte atter, at sagerne afgørelse trak urimeligt længe ud.

Denne udvikling måtte naturligvis give anledning til overvejelser om Højesterets organisation. I justitsministeriet mente man dog, at man burde afvente afviklingen af de ekstraordinære straffesager, for at man kunne danne sig et mere sikkert skøn over omfanget af den varige arbejdsforøgelse for Højesteret. Man søgte i stedet for ved en midlertidig ordning at sætte Højesteret i stand til at afgøre et større antal sager. Ved lov af 19. december 1949 blev således antallet af højesteretsdommere midlertidigt forøget med 2 udover det faste antal af 12 foruden præsidenten. Denne midlertidige ordning forlængedes ved lov af 29. maj 1951, således at de 2 ekstraordinære stillinger herefter skal nedlægges henholdsvis ved første og anden ledighed i stillinger som højesteretsdommer, der indtræder efter 1. januar 1953.

Ved loven af 1949 nedsatte man samtidig mindsteantallet af dommere i skriftlige sager fra 7 til 5. Højesteret har herefter i den forløbne tid, foruden ved mundtlig behandling ved mindst 9 dommere, afgjort et betydeligt antal sager ved skriftlig behandling under medvirken af 5 dommere. Den nu foreslåede nedsættelse af dommerantallet i den enkelte sag til 5 betegner altså forsåvidt ikke en nydannelse.

Den udstrakte anvendelse af skriftlig behandling har dog kun kunnet forsvares som en midlertidig nødhjælp.

Da den første af de førnævnte midlertidige stillinger som højesteretsdommer vil være at nedlægge nu med udgangen af denne måned som følge af højesteretspræsidentens afgang på grund af alder, har jeg ment, at tiden var inde til at søge gennemført en varig ændring af Højesterets organisation. Selvom der i den senere tid har været